

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2014. február 22.

9. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra

I.

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a feladatot!

Jorge Louis Borges: Aszterión háza

Tudom, hogy góggel, talán embergyűlölettel és talán örültséggel vádolnak. Az ilyesféle vádaskodás (melyet a maga idején meg fogok torolni) nevetséges. Igaz, hogy nem lépek ki házamból, de az is igaz, hogy kapui (melyeknek száma végtelen) éjjel és nappal nyitva állnak az emberek előtt és az állatok előtt is. Lépjen be, aki akar.

Nem talál itt asszonyi pompát, sem palotába illő káprázatos berendezést, de nyugalmat és magányosságot igen. Olyan házra lel, melyhez hasonló nincs a föld kerekén. (Hazudnak, akik azt állítják, hogy Egyiptomban volna egy hasonló.) Még rágalmozóim is elismerik, hogy nincs egyetlen bútor sem a házban. Az is nevetséges, hogy én, Aszterión fogoly volnék. Ismételjem, hogy nincs egyetlen bezárt ajtó, tegyem hozzá, hogy nincs egyetlen zár sem? Meg aztán egyszer alkonyattájt kiléptem az utcára is; igen, még az éj beállta előtt visszatértem azért, mert félelemmel töltött el a népség sima, vértelen arca. Már lenyugodott a nap, de egy gyermek gyámoltalan sírása és a nyáj durva rimánkodása elárulta, hogy felismertek. Az emberek imádkoztak, menekültek, leborultak; egyesek a Fáklyák templomának kerengőjére kapaszkodtak, mások köveket halmoztak rakásba. Azt hiszem, egyvalaki a tenger alá rejtőzött. Nemhiába volt királynő az anyám; nem tudok elvegyülni a közönséges emberek között, holott szerénységem ezt kívánná.

Az a helyzet, hogy egyedülálló vagyok. Nem érdekel, amit egy ember másoknak nyújthat; mint a filozófus, úgy gondolom, semmi sem közölhető az írásművészet révén. Nagyra temett lelkemben nincsen helye bosszantó és közönséges apróságoknak; soha nem jegyeztem meg az egyik és másik betű közötti különbséget. Bizonyos nemes türelmetlenségem nem engedte, hogy olvasni megtanuljak. Néha sajnálom, mert az éjszakák és a nappalok hosszúak.

Persze nincs hiányom szórakozásban. Mint az öklelni készülő kos, rohangálok a kőgalériákon, míg szédülten a földre nem bukom. Egy ciszterna árnyékába rejtőzöm, egy folyó hajlatába, és azt játszom, hogy keresnek. Vannak tetőteraszok, amelyekről annyiszor vetem le magam, míg csupa vér nem leszek. Bármely órán játszhatom azt, hogy alszom, a szemem lehunyom és mélyeket lélegzem. (Néha tényleg elalszom, néha szintvált a nappal, mire kinyitom a szemem.) De annyi játék közül legszívesebben azt játszom hogy egy másik Aszterión vagyok. Úgy teszek, mintha látogatóba jönne, és megmutatnám neki a házat. Mélyen hajlongva azt mondom neki: Most visszatérünk az előbbi kereszteződéshez vagy Most egy másik udvarba lépük vagy Mondtam én, hogy a patakocska tetszeni fog neked vagy Most olyan ciszternát fogsz látni, amely homokkal van tele vagy Meglátod hogy ágazik el a pince. Néha eltévesztem, s akkor jókat nevetünk.

Nemcsak ezeket a játékokat találtam ki, sokat töprengtem a házon is. A ház valamennyi része sokszorosan megvan, bármely hely egy másik hely. Nem egy ciszterna, egy udvar, egy itató, egy jászol van; tizennégy (végtelen sok) jászol, itató, udvar, ciszterna van. A ház akkora, mint a világ, jobban mondván maga a világ. Mégis fáradságosan átvergődtem ciszternás udvarokon és szürke kőből emelt, poros galériákon, s elértem az utcát, megláttam a Fáklyák templomát és a tengert. Ezt sehogyan sem értettem, míg csak egy éjszakai látomás meg nem világította számomra, hogy a tengerek és a templomok száma is tizennégy (végtelen). Minden sokszoros, tizennégyszeres, de van két dolog a világon, mely csak egyszerinek látszik: odafent a kusza nap,

idelent Aszterión. Talán én alkottam a csillagokat és a napot és a mérhetetlen házat, de erre már nem emlékszem.

Minden kilenc esztendőben kilenc ember lép a házba, hogy megszabadítsam őket minden bajtól. Hallom lépteiket vagy hangjukat a kőgalériák mélyén, és örvendezve sietek elébük. A szertartás alig néhány perc. Sorra felbuknak, egyik a másik után, be se vérzem a kezem. Ott maradnak, ahol elestek, s a tetemek hozzásegítenek, hogy egyik galériát megkülönböztessen a másiktól. Nem ismerem őket, de azt tudom: egyikük megjövendölte halála óráján, hogy egyszer eljő az én megváltóm. Azóta nem fáj a magányosságom, mert tudom, hogy él a megváltóm, és végül kiemelkedik a porból. Ha fülemhez érne a világ valamennyi zaja, felismerném lépteit. Bárcsak elvinne valahová, ahol nincs ennyi galéria és kapu. Milyen lesz az én megváltóm? – kérdezem magamtól. Bika lesz vagy ember? Talán emberarcú bika? Vagy olyan lesz, mint én?

A reggeli napfény megcsillant a bronzkardon. Már egyetlen csepp vér sem volt rajta.
– Hiszed-e, Ariadné? – kérdezte Thézeusz. – A Minotauroszt alig védekezett.

Alakítsd ki saját olvasatodat a szövegről! Értelmezésedben segítségedre lehetnek a következő szempontok:

- elbeszélői nézőpont, tér, idő, szereplők;
- mitológiai motívumok és labirintustörténetek újraírása;
- a zárómondat értelmezése;
- a szöveg nyelvi megformáltsága.

II.

45 pont

Az idézetet folytatva írd meg néhány görög istenség hétköznapijait a XXI. században!

Egy reggel kutyasétáltatás közben Artemisz észrevett egy fát, méghozzá egy olyan helyen, ahol korábban szó sem volt semmiféle fáról.

Magában állt egy lejtőn, a lejtő egy szélárnyékos pontján. Az avatatlan szemnek, a nemtörődöm járókelőknek bizonyára normál fának tűnt volna. Artemisz szeme azonban korántsem volt avatatlannak nevezhető, és különben is ide járt futni minden áldott nap. A fa újonnan került oda, tegnap még nem volt sehol. Egyetlen pillantás elég volt, Artemisz azonnal felismerte, hogy egy teljesen új növényfaj képviselője, hogy efféle eukaliptusz tegnap még nem is létezett. Ami azt illeti, ilyen fának egyáltalán nem is lett volna szabad léteznie.

Az ebek a nyomában, pórázon. Odasietett a fához. Megérintette a kérgét, érezte, hogy lélegzik.

(Marie Phillips)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont